

BİNBOĞALAR EFSANESİ'NDEN TEZAKİR'E!

Yaşar Kemal'in Binboğalar Efsanesi romanında, Yörüklerin, konargöçer Türkmenlerin 1870'lerde, Çukurova'da zorunlu iskâna tabi tutulması hareketinin acıları anlatılır. O harekatta, konargöçerlerin bir kısmı Çukurova'daki kışlaklarına, bir kısmı da, Kayseri taraflarındaki yaylaklarına yerleştirilmiştir. Örneğin, gönüllü yerleşmelerle harap haldeki Kadırlı kasabası canlandırılmıştır. Merkezi bir köy olan Osmaniye'nin ilçe merkezi kurularak gelişip şehir olmasının yolu açılmıştır. Afşar Türkmenleri de Kayseri'nin, daha önce Çerkeslerin yerleştirildiği Uzunyayla mıntkasına değil de, Sarız Nahiyesi'ne iskan edilmiştir...

İskândan kaçıp yazın yaylaklara, kışınsa Çukurova'daki kışlaklara gelmeyi sürdüren Türkmen/ Yörük aşiretleri, zaman içinde, ağalara ait arazilerde kışlak yeri bulmakta büyük sıkıntılar çekmişlerdir. Roman da, bu sıkıntılar ve acılar destansı bir dille anlatılmıştır.

Aslında konargöçer denilen Yörüklerin ve göçer Türkmenlerin zorunlu iskânı, 17. yüzyılda başlamıştır. Gerekece asayişin sağlanması yanında, boş olan arazilerde köyler kurularak, "Şenlendirme" diye adlandırılan kırsal alanların ziraate açılmasıdır. Tarihçi Ahmet Refik'in Anadolu'da Türk Aşiretleri adlı kitabında, bunlar geniş şekilde anlatılmıştır...

1875-1876 devresinde, Antakya, Adana ve Maraş bölgesine, konargöçerlerin zorunlu iskana tabi tutularak, anılan geniş bölgede asayiş sağlamak için, Derviş Paşa kumandasında, adlı Fırkai Islahiye (Asayiş Tümeni) gönderilmişti. Tümenin bir görevi de Maraş'ın Zeytun Nahiyesi'nde çıkan Ermeni isyanını bastırma idi.

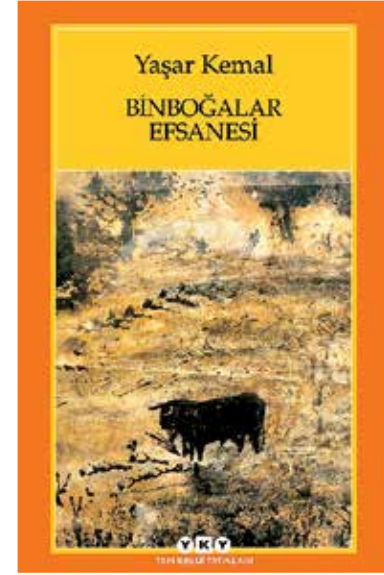
Cevdet Paşa, Tezakir (Anılar) adlı eserinde, anılan bölge ve halkları, Islah Tümeni'nin hareket ve çalışmaları hakkında geniş bilgiler vermiştir...

Kumandan Derviş Paşa'nın, yardımcı Cevdet Paşa ile birlikte hazırlayıp Kozanoğulları, nahiye ve aşiret beylerine gönderdiği beyanname, "Hemşerilerimizden bir ferdin bir damla kanının dökülmesi istenmez. Lakin 'serkeşlik ve asilik edenin cezalandırılması kanun gereğidir" denilmişti. Ama yer yer çatışmalar olduğu, bey ve aşiretlerin kayıplar verdiği gerçektir. Afşarlar'ın yaylakları Kayseri bölgesine yerleştirilmesi sırasında çıkan çatışmalarla ilgili acıları, Afşar halk ozanı Dadaloğlu'nun coşkun şiirlerinde görülür. Ozanın;

"Hakkımızda devlet etmiş fermanı / Ferman padişahın dağlar bizimdir"

mısralarının yer aldığı şiiri, o direnişin sembolü olmuştur.

Ertuğrul TAYLAN
E. Mülki İdare Amiri

Sözü bağlayalım: Yaşar Kemal'in destansı Binboğalar Efsanesi romanı, 1971-2023 devresinde, 34. baskısını yapmıştır. Tarihçi Cevdet Paşa'nın, Prof. Cavid Baysun'un düzenleyip yayımladığı dört ciltlik Tezakir'i, 1991'de yayımlanmıştır. Eserin, Fırka-i İslâhiye ile ilgili uzunca bölümünü, ben bile güç bela okuyabildim. Keşke o eser, bugünün diliyle yazılıp yayımlanabilse. Anılan tümenin iskân çalışmalarının gerçeği, okuyanlara olsun ulaşabilirdi...

Sözü bağlayalım: Yaşar Kemal'in destansı Binboğalar Efsanesi romanı, 1971-2023 devresinde, 34. baskısını yapmıştır. Tarihçi Cevdet Paşa'nın, Prof. Cavid Baysun'un düzenleyip yayımladığı dört ciltlik Tezakir'i, 1991'de yayımlanmıştır. Eserin, Fırka-i İslâhiye ile ilgili uzunca bölümünü, ben bile güç bela okuyabildim. Keşke o eser, bugünün diliyle yazılıp yayımlanabilse. Anılan tümenin iskân çalışmalarının gerçeği, okuyanlara olsun ulaşabilirdi...

Sözü bağlayalım: Yaşar Kemal'in destansı Binboğalar Efsanesi romanı, 1971-2023 devresinde, 34. baskısını yapmıştır. Tarihçi Cevdet Paşa'nın, Prof. Cavid Baysun'un düzenleyip yayımladığı dört ciltlik Tezakir'i, 1991'de yayımlanmıştır. Eserin, Fırka-i İslâhiye ile ilgili uzunca bölümünü, ben bile güç bela okuyabildim. Keşke o eser, bugünün diliyle yazılıp yayımlanabilse. Anılan tümenin iskân çalışmalarının gerçeği, okuyanlara olsun ulaşabilirdi...